

Aanbevelingen DZK in verband met de nieuwe wet op het consumentenkrediet

Nieuwe wet op het verbruikskrediet

Door de omzetting van de Europese richtlijn¹ in Belgische wetgeving is onze oude wet betreffende het verbruikskrediet (WVK) van 12 juni 1991 nu als de wet van 13 juni 2010 in het Belgisch Staatsblad verschenen op 21 juni laatstleden. Die wet, die per 1 december van kracht wordt, brengt belangrijke veranderingen aan onze oude reglementering met zich mee.

Omdat onze wetgeving op Europees niveau al één van de beste was waar het om de strijd tegen de schuldoverlast gaat, vreesde het Platform heel sterk voor een terugloop van de consumentenbescherming door deze omzetting.

Het Platform onderstreepte inderdaad de gevaren van een Angelsaksische aanpak, volgens welke een "geïnformeerde" consument niet langer "beschermd" moet worden. Maar al valt niet te ontkennen dat financiële informatie en educatie kunnen helpen om de consument weerbaarder te maken op het gebied van gebruik van krediet en budgetbeheer, lost dat anderzijds ook weer niet alles op.

In de eerste plaats omdat in een complexe kredietmarkt in volle expansie, waar de marketingpraktijken extreem agressief en doeltreffend zijn, waar de consument onophoudelijk met nieuwe aanbiedingen bestookt wordt en met nieuwe producten via almaar meer kanalen (internet, mailings, de grootdistributienetwerken, de verkopers, ...), het vanzelfsprekend een utopie is te geloven dat men ooit de consument genoeg zal kunnen "voorlichten" om hem in staat te stellen met volle kennis van zaken een keuze te maken.

Ten tweede omdat de beslissing van de consument door nogal wat andere overwegingen (gevoelens, emoties, symbolen, tegenslagen in het leven, nood aan een dringende oplossing voor een bepaalde schuld enz.) beïnvloed kan worden, die hem/haar kunnen drijven tot handelen volgens een logica op zeer korte termijn, wel wetend dat de gemaakte keuze zijn/haar situatie op lange termijn dreigt te verslechteren.

En ten slotte heeft de consument voorlichten nog nooit volstaan om de exorbitante intrestpercentages of de uitbuiting van de zwakkeren of de overkreditering tegen te gaan.

In die omstandigheden is het volgens het Platform meer dan ooit nodig om de kredietmarkt te blijven omkaderen en reglementeren en om uitermate waakzaam te blijven.

Daarom wil het Platform een bondig overzicht opmaken van de veranderingen die de nieuwe verbruikskredietwet meebrengt. Welke zijn de positieve punten, maar ook waar zijn nog verbeteringen noodzakelijk?

Positieve punten

- *Informatie- en adviesplicht*

De artikels die de absolute sleutel van de consumentenbescherming en tot verantwoord kredietgebruik vormen, werden behouden. Namelijk:

- de verplichting voor de kredietgever om de solvabiliteit van de consument te controleren, onder andere door raadpleging van de Centrale voor kredieten aan particulieren;

---

¹ Richtlijn 2008/48/EG van 23 april 2008 betreffende de verbruikskredietovereenkomsten.

- het verbod krediet te geven aan een consument die de terugbetaling niet zal aankunnen;
- de verplichting om het meest geschikte krediet voor de consument te zoeken.

- *Reclames*

Reclames die aanzetten tot overkreditering zullen vanaf heden duidelijk verboden zijn.

- *De termijn voor de nulstelling*

Ingevoerd in 2003, maar wordt nu eindelijk van toepassing voor alle contracten van kredietopening. Wij verheugen ons over die maatregel, die tot doel heeft om de eeuwigdurende schuldenspiraal te vermijden door een termijn op te leggen binnen dewelke het totaal af te betalen bedrag vereffend moet zijn.

- *Sancties*

Wij pleitten voor de invoering van doeltreffende sancties. Het ging in het bijzonder om het voorzien van een strafrechtelijke sanctie in artikel 101 van de WVK voor de artikels 10 en 15, om de administratie de mogelijkheid te geven om de kredietgevers te straffen door middel van de transactieboetes. Wij zijn verheugd te zien dat die vraag ingewilligd wordt.

- *Klantenwerving in de bedrijven*

Wij zijn heel blij dat dit verbod behouden wordt.

Negatieve punten

De negatieve punten zijn de eisen die het Platform overmaakte en die door de omzetting van de richtlijn niet gerealiseerd zijn.

- *Termijn voor de nulstelling*

Het lijkt ons belangrijk om de consument niet voor een verrassing te plaatsen en duidelijk de termijn voor de nulstelling te vermelden al van bij het begin van de overeenkomst. De vervaldag zou ook herhaald moeten worden in alle tussentijdse (maand)overzichten.

- *Invoering van een standaardformulier voor budgetanalyse*

Het gemakkelijk krediet bestrijden is de kredietgever op zijn verantwoordelijkheid wijzen, onder andere door hem te verplichten om de terugbetaalcapaciteit en de solvabiliteit van de toekomstige kredietnemer correct te controleren. Daarom pleiten wij voor het strenger maken van die essentiële verplichting uit de richtlijn door, naar het voorbeeld van wat al in Zwitserland bestaat, een standaardformulier voor budgetanalyse in te voeren. Zulk een formulier zou helpen om de gegevens die de kredietgever moet controleren (zoals de loonfiche) duidelijker toe te lichten, om te controleren of die verplichting wel nageleefd werd, maar ook om zekerheid te hebben van de goede trouw van de consument door de juistheid van de gegeven antwoorden te controleren, waardoor ook de consument tot meer verantwoordelijk handelen wordt aangezet.

- *Klantenwerving*

Wij pleiten voor een verbod op klantenwerving op straat of via de netwerken van openbaar vervoer, zoals trein- en metrostations, maar ook aan warenhuizen of in winkelgalerijen. Wij zijn van mening dat zulke praktijken niet beantwoorden aan de omkaderingscriteria die nodig zijn voor een in goede omstandigheden afgesloten kredietovereenkomst. Het gaat hier ook om de strijd tegen het alledaags doen lijken van een belangrijke handeling, die de toekenning van een krediet toch wel is: een krediet verkoop je niet zoals je een warme wafel verkoopt!

- *Krediet in de verkooppunten*

Wij zijn niet gekant tegen de mogelijkheid om een krediet aan te bieden in een verkooppunt (winkel, hypermarkt). Maar wij pleiten er wel voor dat de consument, wanneer het krediet in een verkooppunt wordt aangeaan, ontvangen zou worden in een ruimte die aan het krediet gewijd is. In zulke handelszaken wordt het krediet nu toegekend aan de toonbank, aan de kassa, rechtstaand terwijl andere klanten achter de kredietnemer staan aan te schuiven. Die omstandigheden zijn verre van ideaal om voorzichtig en weldoordacht een beslissing te nemen noch om aan de verkoper een pak belangrijke vragen te stellen.

Zo zijn er winkelketens die al enkele jaren aan de winkelende consument kredieten aanbieden die niet aan een aankoop gelinkt zijn. Ook dat vinden wij een zorgwekkende ontsparing. De analyse van de solvabiliteit blijft doorgaans beperkt tot de raadpleging van de Centrale voor kredieten aan particulieren (de enige objectieve wettelijke verplichting!) en een reeks standaardvragen. In heel veel gevallen wordt het krediet quasi automatisch toegestaan op grond van een systeem met punten volgens de gegeven antwoorden (de zogenaamde "credit scoring" methode). Al te vaak is er geen grondige analyse van het budget of van de lasten die de aanvrager al op zijn conto heeft.

- *Kredietbemiddelaars*

Meer dan de helft van de kredietopeningen wordt aangeaan via een tussenpersoon (makelaar, agent, postorderverkoop, winkel, hypermarkt), d.w.z. buiten de kantoren van de kredietgever of zelfs zonder contact met die kredietgever. Wij pleiten ervoor dat al die kredietbemiddelaars correct opgeleid zouden worden en in staat moeten zijn om de consument volledige en exacte informatie te verstrekken. Het Platform vindt dat het statuut van alle kredietbemiddelaars (makelaars, verkopers, warenhuizen die kredieten aanbieden) dringend gereguleerd moet worden, om er zo over te waken dat ze ook op een verantwoordelijke manier handelen bij de toekenning van het krediet en ervoor te zorgen dat hun aansprakelijkheid nog ingeroepen kan worden als ze dat niet doen.

- *Schuldsaldoverzekering*

Heel vaak is de toekenning van het krediet onderworpen aan een verzekering van het type schuldsaldoverzekering, die bij een verzekeringsmaatschappij of via een tussenpersoon afgesloten moet worden. Zulke verzekeringscontracten zijn zeer lucratief zowel voor de kredietgevers als voor de tussenpersonen. Ze zijn ook vaak extreem duur voor de consument. In een streven naar meer duidelijkheid en om een einde te maken aan de vastgestelde misbruiken, pleit het Platform voor een totale, reële en transparante kostprijs. Om daartoe te komen moet de wet duidelijk de voorwaarden specificeren die vervuld moeten zijn opdat het afsluiten van de verzekering als verplicht beschouwd zal mogen worden. De verzekering zou als verplicht beschouwd moeten worden en de kosten van de verzekeringspremie zouden dus in het JKP ingecalculereerd moeten zijn als aan één van de volgende drie voorwaarden voldaan wordt:

1. De kredietovereenkomst gaat over minder dan 5.000 euro;
2. De verzekeringsovereenkomst werd op dezelfde dag ondertekend;

3. Het verzekeringscontract werd afgesloten met een verzekeringsmaatschappij die de kredietgever gekozen heeft of die aan de kredietgever gelinkt is.

Tot slot pleit het Platform in het algemeen voor meer macht voor de FOD Economie en voor de invoering van doeltreffende sancties met meer transparantie betreffende die controleactiviteit en meer publiciteit – in de ruime betekenis van het woord – voor de resultaten van de onderzoeken die de FOD Economie uitvoert.